บทที่ 1
บทนำ

1.1 ปัญหาและความสำคัญของการศึกษา

ในปัจจุบันสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีลักษณะเป็นสินค้าคงทน ได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคเป็นอย่างมาก โดยที่ผู้บริโภคจะได้รับอรรถประโยชน์จากการได้ใช้สอย หรือการได้ใช้บริการอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาหนึ่งของสินค้าคงทนที่มีอยู่ โดยเฉพาะการบริโภคในปัจจุบัน มนุษย์จะพยายามตอบสนองด้านความจำเป็นพื้นฐานของการดำรงชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความจำเป็นด้านที่อยู่อาศัย คือ บ้าน ซึ่งมนุษย์จะต้องขวนขวายหา จากนั้นมีความจำเป็นด้านการเดินทาง ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการเดินทางไปทำงานหรือส่งบุตรหลานไปโรงเรียน มนุษย์อาจจำเป็นต้องหาพาหนะไว้ใช้ เช่น รถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้แทบไม่ใช่สิ่งที่แสดงถึงความฟุ่มเฟือยเหมือนในอดีต แต่ถือว่าเป็นความจำเป็นในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ก็เป็นการอุปโภคสินทรัพย์ประเภทอำนวยความสะดวกทั้งมวล อันได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ เป็นต้น (พรรณภา ธุวนิมิตรกุล, 2533) ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ผู้บริโภคพยายามสะสมสินค้าคงทน เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของตนเอง ซึ่งความต้องการเหล่านี้ มักจะถูกกำหนดจากเงื่อนไขของข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรที่ผู้บริโภคจะนำไปแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งเหล่านี้ การได้มาซึ่งสินค้าคงทนของผู้บริโภคอาจจะอยู่ในรูปของการเช่าซื้อ การซื้อด้วยเงินสดที่เกิดจากการออม หรือจากการยืมสินเชื่อจากแหล่งเงินทุนอื่น จากการศึกษาของ Jenet Fisher (1963) ได้ค้นพบว่า ผู้บริโภคบางคนไม่เคยเก็บเงินออมให้ครบจำนวนก่อนที่จะตัดสินใจซื้อสินค้าคงทน ซึ่งผู้บริโภคเหล่านี้มีแนวโน้มในการซื้อสินค้าคงทนคิดเป็นร้อยละที่สูง (วีรชาติ วิทยบูรณานนท์, 2523)

ตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์เชื่อว่า พฤติกรรมในการบริโภคสินค้าและบริการของผู้บริโภคนั้น จะอยู่ที่ข้อสมมุติฐานเกี่ยวกับความชอบหรือความพอใจ หรือที่เรียกว่าอรรถประโยชน์ที่ได้รับจากตัวสินค้าและบริการนั้นเองจึงทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจบริโภคสินค้า

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

และบริการโดยอาศัยความพอใจของตนเองว่า จะเลือกบริโภคสินค้าและบริการอะไร เพื่อจะนำมาสู่การดำรงชีพที่ดีที่สุดของตนเอง ดังนั้น การตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคแต่ละคน จึงไม่จำเป็นจะต้องเหมือนกัน ทั้งนี้ การตัดสินใจจะบริโภคสินค้าและบริการอะไรนั้น มักจะถูกกำหนดให้อยู่ภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดให้ผู้บริโภคมีรายได้จำกัดอยู่จำนวนหนึ่ง และความพอใจนี้ นอกจากจะได้รับจากการที่ได้บริโภคสินค้าและบริการที่ตนเองมีความชอบแล้ว เวลาและสถานการณ์ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะทำให้อรรถประโยชน์นั้นมีค่ามากขึ้นอีกด้วย นั่นคือ ในช่วงชีวิตของผู้บริโภค ผู้บริโภคควรจะตัดสินใจบริโภคสินค้าและบริการชนิดใดในช่วงเวลาใด จึงจะทำให้ผู้บริโภคได้รับอรรถประโยชน์สูงสุด เช่น ในช่วงวัยเด็กอาจจะมีความพอใจในสินค้าจำพวกของเล่น แต่พออายุมากขึ้นอาจจะมีความพอใจที่ได้เที่ยวชมธรรมชาติ เป็นต้น โดยเฉพาะสินค้าคงทนแต่ละชนิดผู้บริโภคจะต้องเผชิญกับการตัดสินใจว่า ผู้บริโภคควรจะมีสินค้าแต่ละชนิดในช่วงเวลาใด ที่ทำให้ได้รับอรรถประโยชน์สูงสุด ภายใต้ข้อจำกัดของรายได้ที่มีอยู่ ตลอดทั้งยังต้องตัดสินใจว่ารายได้ที่ได้รับในปัจจุบันและที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตควรจะใช้ไปอย่างไร จึงจะเกิดอรรถประโยชน์สูงสุด

โดยทั่วไปแล้วผู้บริโภคต้องการบริโภคสินค้าและบริการหลายชนิด ตามหลักของการกระจายการบริโภค (principle of diversity in consumption) แต่ก็มีผู้บริโภคบางคนบริโภคสินค้าและบริการเพียงบางชนิดตามรายได้ที่มีอยู่อย่างจำกัด สินค้าและบริการที่ผู้บริโภคไม่เลือกบริโภคนั้น อาจจะมีราคาสูงเกินไปทำให้ไม่มีอำนาจที่จะซื้อได้ เช่น ผู้บริโภคอาจซื้อวิทยุ แต่ไม่ซื้อโทรทัศน์สี ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริโภคไม่มีอำนาจที่ซื้อโทรทัศน์สี ซึ่งอาจจะมีราคาแพงเกินไป เมื่อเทียบกับรายได้ที่ผู้บริโภคมีอยู่ (โกเมน จิรัญกุล, 2532) จากหลักการนี้เอง เมื่อผู้บริโภคมีรายได้จำกัดจำนวนหนึ่ง แต่มีสินค้าและบริการให้เลือกบริโภคหลายชนิด ผู้บริโภคอาจจะเลือกซื้อสินค้าบางชนิดก่อน แล้วจึงพิจารณาตัดสินใจซื้อสินค้าชนิดอื่นในลำดับต่อไป หรือผู้บริโภคบางคนในช่วงเวลาที่กำหนดให้อาจจะใช้รายได้ทั้งหมดเพื่อการดำรงชีพ แต่มิได้ใช้เพื่อซื้อสินค้าคงทนเลย แต่เมื่อมีรายได้ถึงจำนวนหนึ่งแล้ว ผู้บริโภคยังต้องตัดสินใจว่าจะเลือกซื้อสินค้าชนิดใดก่อนหรือหลัง เช่น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

อาจจะตัดสินใจซื้อโทรทัศน์สีก่อน แต่ไม่ซื้อตู้เย็น ทั้งนี้เพราะโทรทัศน์สีให้อรรถประโยชน์ที่มากกว่าเมื่อเทียบกับตู้เย็น

จากภาพรวมด้านมหภาคของระบบเศรษฐกิจไทย ปรากฏว่ามีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มปรากฏเด่นชัดเมื่อปี 2530 และการขยายตัวก็คงดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปี 2533 อัตราการขยายตัวได้สูงถึงร้อยละ 10 และชะลอตัวลง ในปี 2534 ซึ่งตัวเลขประมาณการเบื้องต้นร้อยละ 7.5 คาดว่าในปี 2535 จะขยายตัวร้อยละ 6.7 ในขณะที่ประชากรเพิ่มในอัตราเฉลี่ย 1.6 ต่อปี และอัตราเงินเฟ้อ จากตัวเลขประมาณการเบื้องต้นของปี 2534 ร้อยละ 5.7 และคาดว่าในปี 2535 อัตราเงินเฟ้อจะอยู่ประมาณร้อยละ 4 (สภาพัฒน์ฯ. 2535) ซึ่งผลของการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องนี้ ย่อมทำให้ผู้บริโภคมีรายได้จริงโดยเฉลี่ยต่อบุคคลเพิ่มขึ้น ก็จะส่งผลให้อำนาจซื้อเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ฐานิสร์ จาตุรงคกุล (2533) ได้กล่าวถึงผลของการขยายตัวทางเศรษฐกิจว่า ความต้องการบริโภค (consumption demand) จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องย่อมหมายถึงการเพิ่มสูงขึ้นของรายได้ ผนวกกับการเพิ่มเงินเดือนของข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ การลดภาษีเงินได้ ตลอดทั้งการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ ได้ส่งผลให้อำนาจซื้อของผู้บริโภคเพิ่มสูงขึ้น การจับจ่ายใช้สอยในสินค้าอุปโภคบริโภค ก็อยู่ในระดับสูงขึ้น

สำหรับการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนในระบบเศรษฐกิจไทยนั้น ก็คงจะเป็นเช่นเดียวกันกับอัตราการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจ นั่นคือ เมื่อผู้บริโภคมีรายได้เพิ่มขึ้น อัตราส่วนของค่าใช้จ่าย เมื่อเทียบกับรายได้ ในสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีพโดยเฉพาะอาหารก็ย่อมจะลดลงตามกฎของ Engel (Engel's law) ที่กล่าวว่า สัดส่วนของการใช้จ่ายในสินค้าบริโภคประเภทอาหาร (food expenditures) ต่อรายได้จะค่อย ๆ ลดลง เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในสินค้าฟุ่มเฟือยและสินค้าคงทนเริ่มจะมีอัตราส่วนที่มากขึ้น ผนวกกับการเกิดอัตราเงินเฟ้อในระบบเศรษฐกิจ ทำให้เกิดข้อสมมติที่ว่า หากหน่วยเศรษฐกิจคาดการณ์ว่า จะเกิดภาวะเงินเฟ้อดำเนินต่อไปในอนาคต การจับจ่ายใช้สอย และการเปลี่ยนเงินเป็นสินค้าคงทนหรือทรัพย์สินทางการเงินอื่นก็จะสูงขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

และลักษณะเช่นเดียวกันนี้ถ้าการปรับตัวของอัตราดอกเบี้ยน้อยกว่าภาวะเงินเฟ้อ จะส่งผลให้การออมในระบบธนาคารพาณิชย์ มีอัตราชยายตัวลดลงและการออมของผู้บริโภค ก็จะอยู่ในรูปทรัพย์สินอื่น เช่น สินค้าคงทน (ฐานิสร์ จาตุรงคกุล,2533) ในทำนองเดียวกันการศึกษาของ Wachtel (1980) ได้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคกับอัตราเงินเฟ้อ พบว่า ในภาวะที่เกิดเงินเฟ้อ จะทำให้ผู้บริโภคเกิดความไม่มั่นใจในการออมมากขึ้น และจะลดการบริโภคลง อย่างไรก็ตาม ถ้าหากผู้บริโภคคาดว่าในอนาคต อัตราเงินเฟ้อจะเพิ่มขึ้น ซึ่งทำให้สินค้าราคาแพงขึ้น ผู้บริโภคอาจตัดสินใจซื้อสินค้าเหล่านั้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะสินค้าประเภทคงทน (durable goods) ซึ่งจะมีผลทำให้ระดับการบริโภคเพิ่มขึ้น (ปราณี ทินกร, 2529) และจากผลของการเพิ่มเงินเดือนให้กับข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งกลุ่มผู้บริโภคกลุ่มนี้ก็ได้ใช้เงินส่วนที่เพิ่มไปในการซื้อ (ผ่อนซื้อใหม่) และต่อเติมบำรุงรักษาสินค้าคงทนด้วยส่วนหนึ่งโดยเฉพาะบ้านที่อยู่อาศัย รถยนต์ เครื่องวีดีทัศน์ และเครื่องซักผ้า โดยผู้ได้รับเงินเพิ่มนี้ได้ใช้เพื่อการผ่อนซื้อใหม่ในสินค้าเหล่านี้ ประมาณร้อยละ 19, 12, 11 และ 10 ของประชากรตัวอย่างตามลำดับ (พรรณภา ธุวนิมิตรกุล, 2532) นอกจากนี้ สมพล เกียรติไพบูรณ์ (2531) ได้กล่าวถึงการขยายตัวของสินค้าคงทนว่า การแพร่หลายของตู้เย็นในปี 2513 ทุก ๆ ร้อยบ้านในประเทศไทย มีสี่บ้านเท่านั้นที่มีตู้เย็น แต่ในปัจจุบัน (2531) ตัวเลขนี้ได้ขึ้นถึงร้อยละ 30 และอีกใน 10 ปี ข้างหน้าเทคโนโลยีตัวหนึ่ง ซึ่งจะเป็นตัวกระทบความเป็นอยู่หรือวิถีชีวิต (life style) ของผู้บริโภคคือ ไมโครเวฟ ส่วนโทรทัศน์มีผลกระทบต่อผู้บริโภคโดยในปี 2513 ทุก ๆ สิบบ้าน มีหนึ่งบ้านมีโทรทัศน์ ในปี 2531 อัตราเฉลี่ยมีถึงร้อยละ 60 ซึ่งขึ้นมาถึงหกเท่า และนอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทย (2530) ได้สำรวจธุรกิจการเช่าซื้อ ซึ่งก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนพบว่า ปริมาณและมูลค่าการเช่าซื้อในปี 2527 และ 2529 มีแนวโน้มขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 7.5 และ 16.1 ต่อปีตามลำดับ โดยสินค้าที่มีปริมาณการเช่าซื้อสูงสุดคือเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน ซึ่งมีสัดส่วนปริมาณการให้เช่าซื้อประมาณร้อยละ 65 ของปริมาณการให้เช่าซื้อ ทั้งนี้เพราะเครื่องใช้ไฟฟ้ายังมีมูลค่าต่อหน่วยต่ำเมื่อเทียบกับสินค้าชนิดอื่น โดยเฉพาะรถยนต์ ซึ่งผลของการเช่าซื้อในปริมาณสูง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ย่อมแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของสินค้าคงทนที่มีต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค แต่ถ้าหากผลของการเช่าซื้อ เกิดจากผลของการโฆษณาและการเลียนแบบของการบริโภคโดยมิได้อยู่บนพื้นฐานของความจำเป็นที่แท้จริงก็จะทำให้เกิดผลเสียและเป็นการบริโภคที่เกินความจำเป็น

จากผลของการขยายตัวตลอดทั้งผลของการเกิดภาวะเงินเฟ้อในระบบเศรษฐกิจ ผนวกกับการเพิ่มเงินเดือนให้ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ การเพิ่มอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำและการลดภาษีเงินได้ของบุคคล ย่อมส่งผลให้ผู้บริโภคมีอำนาจที่จะทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคมากขึ้นด้วย และส่วนหนึ่งของการตัดสินใจก็คงจะเกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้าคงทน โดยเฉพาะในปัจจุบันสินค้าคงทนมีความสำคัญอย่างมากต่อความเป็นอยู่หรือวิถีชีวิตของผู้บริโภค ซึ่งสิ่งเหล่านี้หาใช่เป็นสิ่งฟุ่มเฟือยไม่ แต่ถือว่าเป็นความจำเป็นระดับหนึ่ง ด้วยเหตุแห่งความสำคัญของสินค้าคงทนเหล่านี้ จึงเป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดความสนใจว่า เมื่อมองที่ตัวผู้บริโภคแล้ว ผู้บริโภคมีมูลเหตุ หรือปัจจัยอะไรที่เป็นตัวแปรทำให้เกิดแรงขับต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนนี้ ดังนั้น เมื่อการตัดสินใจได้กระทำขึ้นก็เท่ากับว่าผู้บริโภคยอมรับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตามมา และเมื่อมองย้อนกลับไปทางหน่วยธุรกิจหรือผู้ประกอบการ ก็ย่อมที่จะสนใจตัวแปรที่เป็นแรงขับนี้เป็นอย่างมาก เพราะจะมีผลต่อการวางแผนการผลิตและการตลาด เพื่อตอบสนองต่ออรรถประโยชน์ของผู้บริโภคให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 กรอบแนวคิดทางการศึกษา

ตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ ได้กล่าวว่าโดยทั่วไปผู้บริโภคมีความต้องการที่จะบริโภคสินค้าหลายชนิดตามหลักการกระจายการบริโภค แต่ก็มีผู้บริโภคบางคนที่ไม่สามารถบริโภคสินค้าหลายชนิดพร้อมกันได้ ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากข้อจำกัดของข้อกำหนดต่าง ๆ ดังนั้นการที่ผู้บริโภคจะทำให้อรรถประโยชน์ของตนสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ จึงจำเป็นต้องจัดการกับข้อจำกัดเหล่านี้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการบริโภคสินค้าคงทน ซึ่งเป็นสินค้าที่มีลักษณะคุณสมบัติแตกต่างจากสินค้าธรรมดาทั่วไปคือ ผู้บริโภคได้รับอรรถประโยชน์จากการได้รับบริการ (flow of services) มิใช่เกิดจากการซื้อสินค้าชนิด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เดียวกันเพิ่มขึ้น (flow of durable purchases) แต่อย่างใด และนอกจากนี้สินค้าคงทนยังให้บริการเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน จากคุณสมบัตินี้เองจึงทำให้ผู้บริโภคสิ้นโอกาสที่ต้องซื้อสินค้าในบางช่วงเวลา จากเหตุผลของการให้บริการที่ยาวนานตลอดทั้งสินค้าคงทนส่วนใหญ่มีราคาแพงจึงมีผลอย่างมากต่อผู้บริโภค ในการตัดสินใจเพื่อใช้จ่ายในการซื้อ เมื่อเปรียบเทียบกับการตัดสินใจซื้อสินค้าธรรมดาทั่วไป ที่ผู้บริโภคต้องซื้อมาใช้เป็นประจำทุกวัน ดังนั้น ถ้าสมมติการแสวงหาอรรถประโยชน์สูงสุดของการบริโภค เกิดจากการได้อุปโภคบริโภคสินค้าสองชนิดคือ สินค้าคงทนและสินค้าอื่นที่ไม่ใช่สินค้าคงทน โดยให้ตัวแปรหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าทั้งสองชนิดนี้ ถูกกำหนดจากรายได้แต่เพียงอย่างเดียวและให้ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำดังกล่าวนี้ มีค่าคงที่ (other things being equal) โดยแสดงความสัมพันธ์ได้ดังต่อไปนี้

ถ้าให้ U = อรรถประโยชน์ที่ผู้บริโภคได้รับจากสินค้าและบริการ

y = ค่าใช้จ่ายสำหรับสินค้าคงทน

y_o = ราคาและ/หรือเงินผ่อนชำระค่างวดของสินค้าคงทน

z = ค่าใช้จ่ายสำหรับสินค้าอย่างอื่น

x = รายได้

โดยที่ผู้บริโภคพยายาม Max. U = U(y,z)

ภายใต้ข้อจำกัดของรายได้คือ y+z <= x

โดยที่ค่า y >= y_o หรือ y = 0

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

นั่นคือผู้บริโภคต้องการที่จะทำอรรถประโยชน์ให้สูงสุด จากการได้บริโภคทั้งสินค้าคงทนและสินค้าอื่นพร้อมกันภายใต้ข้อจำกัดของรายได้ที่มีอยู่ แต่ในบางช่วงระยะเวลา (ในช่วงหนึ่งปี) ค่าใช้จ่ายเพื่อการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนอาจจะไม่มีคือ มีค่าเท่ากับศูนย์ ($y = 0$) ทั้งนี้มิได้หมายความว่า ผู้บริโภคจะไม่ได้รับอรรถประโยชน์จากสินค้าเหล่านี้เลย แต่ที่มิได้ใช้จ่ายในส่วนนี้เนื่องมาจากเหตุผลหลายประการเช่น ผู้บริโภคมีสินค้าชนิดนั้นอยู่แล้ว และก็ยังสามารถให้อรรถประโยชน์แก่ผู้บริโภคได้ต่อไป หรือในระยะเวลานั้นรายได้ทั้งหมดได้นำไปใช้ในทางอื่น หรือในบางช่วงเวลาค่าใช้จ่ายส่วนนี้ก็อาจจะเกิดขึ้นจึงทำให้ค่าใช้จ่ายเท่ากับจำนวนเงินที่จ่ายไปจริงหรืออย่างน้อยก็ต้องเท่ากับราคาและ/หรือเงินผ่อนชำระค่างวดของสินค้าคงทนชนิดนั้น ๆ ($y >= y_o$)

เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบของการศึกษาในส่วนของปัจจัยหรือตัวแปรกำหนดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทน ดังนั้นเมื่อพิจารณาเฉพาะการแสวงหาอรรถประโยชน์สูงสุด ที่ได้รับจากสินค้าคงทน อันเป็นผลมาจากการตัดสินใจเพื่อการใช้จ่ายในสินค้าคงทน (y) ที่ถูกกำหนดจากตัวแปรอิสระคือ รายได้ (x) โดยไม่พิจารณาถึงค่าใช้จ่ายในสินค้าชนิดอื่น (z) จึงสามารถเขียนความสัมพันธ์ของรายได้กับค่าใช้จ่ายในสินค้าคงทน ให้อยู่ในรูปของสมการถดถอยอย่างง่ายเป็นดังนี้

$$y = a + bx + u$$

โดยที่ u คือ ตัวคลาดเคลื่อนที่รวมเอาตัวแปรอิสระอื่นที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทน

ซึ่งเป็นสิ่งแสดงให้เห็นว่าการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทน ก็เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการกับข้อจำกัดให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เมื่อการบริโภคถูกกำหนดจากข้อจำกัดของทรัพยากรที่มีอยู่ ผนวกกับความต้องการที่จะได้รับอรรถประโยชน์จากสินค้าคงทน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

แล้ว ผู้บริโภคเท่านั้นที่สามารถจะเป็นผู้กำหนดว่า การบริโภคควรจะอยู่ในระดับใดจึงจะทำให้เกิดความพอใจแก่ตนเองมากที่สุด จากเหตุผลเหล่านี้จึงทำให้เกิดแนวคิดที่ว่าในช่วงแต่ละระยะเวลาหรือในช่วงปีหนึ่งนั้น ผู้บริโภคควรจะมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสินค้าคงทนเป็นปริมาณเงินจำนวนเท่าใด ดังนั้นในงานศึกษานี้ จึงได้ให้ความสนใจว่า มีปัจจัยอะไรที่ควรได้รับการพิจารณาเป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนของผู้บริโภค นั่นคือถ้าผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนแล้ว ก็แสดงว่าผู้บริโภคต้องยอมรับค่าใช้จ่ายในตัวสินค้าที่จะเกิดขึ้นตามมา ขณะที่ผู้บริโภคที่ไม่ได้ซื้อสินค้าคงทนนี้ค่าใช้จ่ายก็ย่อมจะไม่เกิดขึ้น แต่เนื่องจากลักษณะของสินค้าคงทนแต่ละชนิดแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันมาก ตลอดทั้งผู้บริโภคมีลักษณะที่แตกต่างกันในแต่ละครอบครัว จึงทำให้การใช้จ่ายในสินค้าคงทนมีความแตกต่างกันไปด้วย

ดังนั้น ถ้ากำหนดให้ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสินค้าคงทนเป็นตัวแปรตามที่ถูกกำหนดจากตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายเหล่านี้แล้ว ก็จะเห็นว่าข้อมูลของตัวแปรตามจะมีค่าเป็นศูนย์ ถ้าครัวเรือนนั้นไม่ได้ซื้อสินค้าคงทนเลย และจะมีค่ามากกว่าศูนย์ถ้าครัวเรือนนั้นได้ซื้อสินค้าคงทน ซึ่งข้อมูลลักษณะดังกล่าวนี้จึงเป็นข้อมูลที่ตัวแปรตามมีค่าจำกัด (limited dependent variables) ดังนั้นการพิจารณาเลือกวิธีการวิเคราะห์จึงต้องใช้แบบจำลองที่เหมาะสมกับข้อมูลที่มีลักษณะดังกล่าวนี้ ซึ่งจะกล่าวถึงโดยละเอียดในบทที่ 3

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อทราบถึงสถานภาพและพฤติกรรม ในการบริโภคสินค้าคงทนของผู้บริโภคในกลุ่มตัวอย่าง

2. เพื่อศึกษาถึงแบบจำลองที่เหมาะสม ในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนของผู้บริโภคในกลุ่มตัวอย่าง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

1.4 ประโยชน์ของการศึกษา

1. ผลประโยชน์โดยตรงที่จะได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้คือ จะได้แบบจำลองที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์การตัดสินใจซื้อสินค้าคงทนของผู้บริโภค ที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมคล้ายคลึงกับครัวเรือนในกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนสามารถทราบพฤติกรรมการบริโภคที่เกิดจากการตัดสินใจภายใต้ข้อกำหนดต่าง ๆ ว่าจะเป็นไปในทิศทางใด

2. ผลทางอ้อมที่จะเกิดกับผู้ที่สนใจทั่วไปและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านนี้คือ ผู้จำหน่าย ผู้ซื้อ ผู้ลงทุน ตลอดทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสินค้าคงทน ซึ่งจะสามารถนำผลการวิจัยของข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้ ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการตลาดต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้จะกำหนดขอบเขต เฉพาะตัวแปรที่คาดว่าจะมีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อ โดยที่สินค้าคงทนที่ศึกษาจะเน้นที่สินค้าที่มีความจำเป็นและสินค้าที่ให้ความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้บริโภคในกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากสินค้าคงทนประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านและสินค้าคงทนประเภทอื่น ๆ ที่ประกอบด้วย เครื่องวีดีทัศน์, เครื่องซักผ้า, เครื่องเสียง, โทรทัศน์, เครื่องปรับอากาศ, ตู้เย็น เตาไมโครเวฟ/เตาอบ, หม้อหุงข้าวไฟฟ้า, พัดลม, กระติกน้ำร้อนไฟฟ้า, เตาแก๊ส, เฟอร์นิเจอร์, รถยนต์นั่ง, รถจักรยานยนต์และอื่น ๆ

โดยประชากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างนั้น จะเก็บข้อมูลจากครัวเรือนของผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยศึกษาจากข้อมูลระหว่างปี 2534-2535 โดยจะอยู่ภายใต้ข้อสมมติว่าข้อมูลที่รวบรวมมาได้นี้ เป็นข้อมูลที่สามารถเชื่อถือได้ และถือว่าเป็นตัวแทนของประชากรที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมคล้ายคลึงกับครัวเรือนของผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้บริโภคหมายถึง หน่วยของผู้ใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งอาจจะประกอบด้วยบุคคลเพียงคนเดียวหรือกลุ่มบุคคลก็ได้

ครัวเรือนหมายถึง ครัวเรือนของผู้บริโภคที่อาศัยอยู่รวมกันและอุปโภคบริโภคในสิ่งอันจำเป็นแก่การครองชีพร่วมกัน ซึ่งอาจจะเป็นสามีภรรยาหรือมีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต และมีการยกย่องให้บุคคลหนึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือน

หัวหน้าครัวเรือนหมายถึง บุคคลในครัวเรือน ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจที่จะดำเนินการใด ๆ ของครอบครัว

ค่าใช้จ่ายหมายถึง ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าคงทนในกลุ่มสินค้าที่เลือกเป็นตัวอย่างของการศึกษา ในช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

รายได้หมายถึง รายได้ในรูปตัวเงินที่ได้รับ (money income) รวมทั้งหมดที่สมาชิกในครัวเรือนได้รับในช่วงระยะเวลาที่กำหนดให้ โดยต้องเป็นรายได้ของสมาชิกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายของครัวเรือน

จำนวนเด็กที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนหมายถึง จำนวนสมาชิกของครัวเรือนที่อยู่ในวัยเด็กและ/หรือในวัยที่กำลังศึกษาในระดับไม่เกินชั้นปริญญาตรีโดยที่ยังไม่มีรายได้ที่แน่นอนเป็นของตนเอง

1.7 องค์ประกอบของวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การนำเสนอเนื้อหาวิทยานิพนธ์ เป็นไปตามขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการศึกษา การนำเสนอจึงประกอบด้วยบทต่าง ๆ รวมทั้งหมด 5 บท ซึ่งต่อจากบทนี้แล้วเนื้อหาในบทต่อไปจะมีดังนี้

บทที่ 2 เป็นการทบทวนเอกสารงานวิจัยและงานเขียนอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในหัวข้อนี้คือ แนวคิดพื้นฐานทางอรรถประโยชน์ที่ได้รับจากสินค้าคงทน ปัจจัยหรือ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทน ตลอดทั้งแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามที่ข้อมูลมีค่าจำกัด

บทที่ 3 อธิบายถึงวิธีการดำเนินการวิจัยที่ประกอบด้วย ข้อสมมติเบื้องต้น, แบบจำลอง, รายละเอียดของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา, ข้อสมมุติฐานของความสัมพันธ์ในแต่ละตัวแปร ตลอดทั้งวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล

บทที่ 4 เป็นการนำเสนอผลของการศึกษาตามวัตถุประสงค์หลักของการศึกษา ที่ประกอบด้วย สภาพของพื้นที่ศึกษา, ลักษณะของตัวเรือนตัวอย่าง, สถานภาพการเป็นเจ้าของทรัพย์สินคงทน, ผลการประมาณค่าของแบบจำลอง รวมทั้งสภาพแวดล้อมในการตัดสินใจซื้อสินค้าคงทน

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะของการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved